

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Miljöprövningsdelegationen

Beslut

1 (33)

Datum
2022-11-07

Ärendebeteckning
551-8335-2021

Anläggningsnr
0483-163

Gasum AB
Gjuterigatan 1b
582 73 Katrineholm

Kungörelsedelgivning

Tillstånd till miljöfarlig verksamhet

*Verksamhetskoder 40.15 enligt 21 kap. 5 § och 90.406-i enligt 29 kap. 65 §
miljöprövningsförfordningen (2013:251)
3 bilagor*

Beslut

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Uppsala län ger, med stöd av 9 kap. miljöbalken, Gasum AB, org.nr. 556690-6839, (bolaget) tillstånd till att bedriva miljöfarlig verksamhet på fastigheterna Eriksberg 82:1 och 22:4 i Katrineholms kommun.

Tillståndet omfattar biologisk behandling (rötning) av 120 000 ton organiskt lättnedbrytbart avfall och material per år för produktion av biogas samt uppgradering till fordonsgaskvalitet inklusive komprimering.

Villkor

Allmänt

1. Om inte annat följer av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsak i enlighet med vad bolaget har angett i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig i ärendet.

Råvaror och biogödsel

2. Vid anläggningen får endast avfallstyper/substrat enligt bilaga 2 tas emot och behandlas. Andra liknande organiska avfallstyper/substrat får dock tas emot efter tillsynsmyndighetens godkännande (delegation).
3. Hantering och förvaring av råvaror och biogödsel inom verksamhetsområdet ska ske på ett sådant sätt att läckage och spill förebyggs och så att olägenheter för människors hälsa och miljön inte uppstår. Förvaring av fasta råvaror och fast biogödsel ska ske på hårdgjort underlag.

4. I syfte att effektivt begränsa lukt ska lagring av flytande råvaror och flytande biogödsel ske i behållare med tak. I samma syfte ska fast naturgödsel och fiberfraktion av biogödsel lagras skyddat från nederbörd.

Buller och transporter

5. Buller från verksamheten får inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå (Leq) utomhus vid bostäder än följande värden.

50 dBA helgfri måndag-fredag kl. 6.00-18.00

45 dBA lördagar, söndagar och helgdagar kl. 6.00-18.00

45 dBA kvällstid kl. 18.00-22.00

40 dBA nattetid kl. 22.00-6.00

Momentana ljud (LFmax) får inte överstiga 55 dBA nattetid kl. 22.00- 6.00.

Kontroll ska ske så snart det skett förändringar i verksamheten som bolaget bedömer medför en risk för att ovanstående ljudnivåer överskrids eller när tillsynsmyndigheten av annat skäl bedömer att det behövs. Kontroll ska ske med hjälp av närfältsmätningar och beräkningar alternativt immissionsmätningar. Mätning och beräkning av ekvivalent ljudnivå ska utföras för den tid då den bullrande verksamheten pågår.

6. Transporter med tunga fordon till och från anläggningen får endast ske vardagar klockan 6:00 till 22:00 samt lördagar, söndagar och helgdagar klockan 10:00 till 18:00. Utökade körtider med tunga fordon kräver godkännande av tillsynsmyndigheten (delegation).

Utsläpp till luft

7. Verksamheten ska bedrivas så att metanläckage från anläggningen förebyggs och begränsas. Bolaget ska minst årligen genomföra systematisk läcksökning av metan. Minst vart tredje år ska mätningen genomföras av oberoende extern part. Påträffade läckor ska åtgärdas.
8. Metanläckage från gasuppgraderingen får, som årsmedelvärde, uppgå till högst 0,2 % av inkommande metanmängd. Kontroll av metanläckage från uppgraderingen ska utföras genom årliga mätningar.

9. Vid överproduktion av gas eller driftstörning i gasuppgraderingen ska gasen facklas av. Facklan ska ha kapacitet att förbränna hela den producerade mängden gas.
10. Om olägenhet för omgivningen uppstår till följd av verksamhetens luftutsläpp, t.ex. i form av lukt eller damning, ska bolaget i samråd med tillsynsmyndigheten snarast vidta åtgärder för att motverka olägenheterna (delegation).

Utsläpp till vatten

11. Lakvatten och dagvatten från hårdgjorda ytor för lagring av råvaror och fast biogödsel ska samlas upp och omhändertas så att utsläpp till recipient inte sker.
12. Avsiktliga bräddningar från utjämningsmagasinet får inte göras utan godkännande av tillsynsmyndigheten. I det fall oavsiktliga bräddningar inträffar (t.ex. vid extrem nederbörd) ska avhjälpande åtgärder vidtas för att minska utsläpp till recipient. Inträffade bräddningar ska dokumenteras med orsak, omfattning och vidtagna avhjälpandeåtgärder. Genomförda bräddningar ska rapporteras till tillsynsmyndigheten (delegation).

Kemiska produkter och farligt avfall

13. Kemiska produkter och farligt avfall ska förvaras och hanteras så att spill och läckage inte kan nå avlopp och så att förorening av mark, yt- och grundvatten undviks. Förvaring ska ske så att sinsemellan reaktiva ämnen inte kan blandas. Lagring av flytande kemiska produkter och flytande farligt avfall ska ske på tät invallad yta eller liknande sekundärt skydd. Uppsamlingsvolymen ska motsvara minst den största enskilda behållarens volym plus 10 % av volymen av övriga behållare. Behållare ska skyddas mot påkörning och vid förvaring utomhus ska invallningen vara skyddad mot nederbörd. Förvaringen ska ske så att obehöriga förhindras tillträde.
14. Bolaget ska tillse att brandsläckningsutrustning samt absorptionsmedel och utrustning för uppsamling av spill och läckage från verksamheten finns tillgängligt inom anläggningen.
15. Behållare för lagring av gas och all övrig gasutrustning ska skyddas mot påkörning samt övrig obehörig åtkomst och yttre påverkan.

Energihushållning

16. Vid nyinstallation ska så energieffektiv utrustning som möjligt väljas. Energiaspekten ska beaktas vid val av uppvärmningssystem, pumpar, fläktar och annan utrustning, vid ombyggnad samt vid översyn av underhålls- och drifrutiner för verksamheten.
17. För verksamheten ska det finnas en plan för energihushållning. Av planen ska framgå vilka åtgärder som är tekniskt möjliga att genomföra samt kostnaden och energibesparingen för respektive åtgärd. Betydande mervärden till följd av genomförda åtgärder ska också framgå av planen. Det ska även anges vilka åtgärder som bolaget har för avsikt att vidta och en motivering varför övriga redovisade åtgärder inte kommer att vidtas. Planen ska lämnas in till tillsynsmyndigheten senast den 31 maj 2023. Planen ska därefter uppdateras samt lämnas in årligen till tillsynsmyndigheten (delegation).

Kontrollprogram och avveckling

18. Ett aktuellt kontrollprogram ska finnas för verksamheten och följas. Programmet ska möjliggöra en bedömning av om villkoren följs. Programmet ska bland annat ange hur verksamhetens påverkan på omgivningen kontrolleras med avseende på mät-/kontrollmetod, mät-/kontrollfrekvens och utvärderingsmetod. Programmet ska på begäran kunna visas för tillsynsmyndigheten.
19. Senast sex månader innan verksamheten i dess helhet eller i någon väsentlig del upphör ska bolaget lämna in en plan för avveckling till tillsynsmyndigheten. Planen ska minst omfatta omhändertagande av lagrade kemiska produkter och avfall från verksamheten samt uppgifter om eventuella föroreningsskador på verksamhetsområdet.

Delegationer

Miljöprövningsdelegationen överlåter, med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken, åt tillsynsmyndigheten att vid behov besluta om;

- godkännande av ytterligare avfallstyper/substrat (villkor 3),
- godkännande av utökade körtider med tunga fordon (villkor 6),
- ytterligare villkor avseende begränsning av olägenheter till följd av verksamhetens luftutsläpp (villkor 10),
- godkännande av avsiktliga bräddningar (villkor 12) samt
- ytterligare villkor avseende energihushållningsåtgärder (villkor 17).

Igångsättningstid

Miljöprövningsdelegationen anger ingen tid inom vilken verksamheten ska ha satts i gång eftersom tillståndet avser en verksamhet som redan pågår.

Verkställighet

Miljöprövningsdelegationen bifaller bolagets yrkande om verkställighetsförordnande. Tillståndet får tas i anspråk även om beslutet inte har vunnit laga kraft.

Återkallelse av tidigare beslut

Miljöprövningsdelegationen återkallar, med stöd av 24 kap. 3 § första stycket 6 miljöbalken, Miljöprövningsdelegationens i Södermanlands län beslut om tillstånd den 1 juni 2010, dnr. 551-14278-2009. Återkallelsen gäller från och med att detta tillståndsbeslut har vunnit laga kraft och tagits i anspråk.

Kungörelsedelgivning

Miljöprövningsdelegationen beslutar att kungörelse om detta beslut ska införas inom 10 dagar från datum för beslutet i Post- och Inrikes Tidningar samt i ortstidningen Katrineholms-Kuriren (se bilaga). Kungörelsedelgivningen sker enligt reglerna i 47 och 49 §§ delgivningslagen (2010:1932).

Redogörelse för ärendet

Bakgrund

Bolaget ansöker om tillstånd enligt miljöbalken dels för att få ett nytt samlat tillstånd som inkluderar tidigare genomförda förändringar, dels för att möjliggöra en fortsatt utveckling av anläggningen för att tillfredsställa ett ökande behov av biogas.

Samråd

Bolaget har, i enlighet med bestämmelserna i 6 kap. 24 § miljöbalken, genomfört undersökningssamråd med länsstyrelsen, tillsynsmyndigheten och enskilda.

Länsstyrelsen i Södermanlands län beslutade den 4 februari 2020, dnr. 382-2020, att den ansökta verksamheten inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Ärendets handläggning

Ansökan med miljökonsekvensbeskrivning kom in till miljöprövningsdelegationen den 8 november 2021. Efter kompletteringar kungjordes ansökan i ortstidningen Katrineholms-Kuriren och remitterades till Länsstyrelsen i Södermanlands län och Bygg- och miljönämnden i Katrineholms kommun. Yttranden har kommit in från nämnden. Bolaget har fått tillfälle att bemöta yttrandet.

Bolagets yrkanden och förslag till villkor

Yrkanden

Bolaget yrkar:

- att tillstånd ges till framställning av biogas genom anaerob biologisk behandling av högst 120 000 ton organiskt material och avfall per år,
- att tillstånd ges till uppgradering av framställd biogas till fordonskvalitet och förädling av biogödsel,
- att den årliga mängden producerad biogas inte begränsas i tillståndet,
- att bolaget tillåts att bygga och ändra de lagringsbehållare och lagringsplattor som behövs för att lagra de substrat och biogödsel som ryms inom ramarna för tillståndet,
- att transporttiderna får utökas till vardagar klockan 06-22 och helgdagar (lördagar, söndagar och röda dagar) klockan 10-18 samt
- att ett nytt tillstånd får tas i anspråk även om beslutet inte har vunnit laga kraft.

Bolaget yrkar vidare de villkor som framgår av beslutet om tillstånd med undantag för villkoren om energihushållning. Bolaget yrkar att miljöprövningsdelegationen föreskriver ett villkor om energihushållning med följande lydelse.

Åtgärder ska i skälig utsträckning successivt vidtas för att effektivisera energianvändningen i verksamheten. Åtgärderna ska utgå från bolagets plan för energihushållning som redovisar hur verksamhetens energianvändning kan effektiviseras. Planen ska aktualiseras årligen och innehålla en redovisning av vilka åtgärder som har genomförts. Betydande mervärden till följd av genomförda åtgärder ska också framgå av planen.

Bolagets beskrivning av verksamheten

Omfattning - råvaror och substrat

Anläggningen tar i dagsläget emot organiskt material, även kallat substrat, i både fast och flytande form från traktens lantbruk och livsmedelsanläggningar. Nuvarande tillstånd medger behandling av 90 400 ton organiskt material och avfall per år.

Planerade förändringar

Bolaget vill kunna öka den totala mängden mottagna råvaror för biologisk behandling till totalt 120 000 ton per år. I och med det nya tillståndet har bolaget för avsikt att också kunna ta emot och behandla en bredare substratmix. Exempel på de kategorier av råvaror och avfall som kan komma att tas emot anges i bilaga 2.

Anläggningen kommer att ta emot substrat som regleras av ABP-förordningarna (EG) nr 1069/2009 och (EU) nr 142/2011. Gällande regler enligt ABP-förordningarna följs och tillstånd från Jordbruksverket finns. Anläggningen hygieniserar inkommande råvara som omfattas av ABP-förordningen för att därefter producera biogas och biogödsel. Det nya tillståndet ska dock medge en ändring i hygieniseringsprocessen så att hygieniseringen utförs efter rötningen vilket då innebär att allt material hygieniseras – inte bara APB-materialet.

Omfattning - biogasproduktion

Nuvarande verksamhetstillstånd omfattar en årlig produktion på max 4 000 000 Nm³ biogas av fordonskvalitet per år från 90 400 ton organiskt avfall.

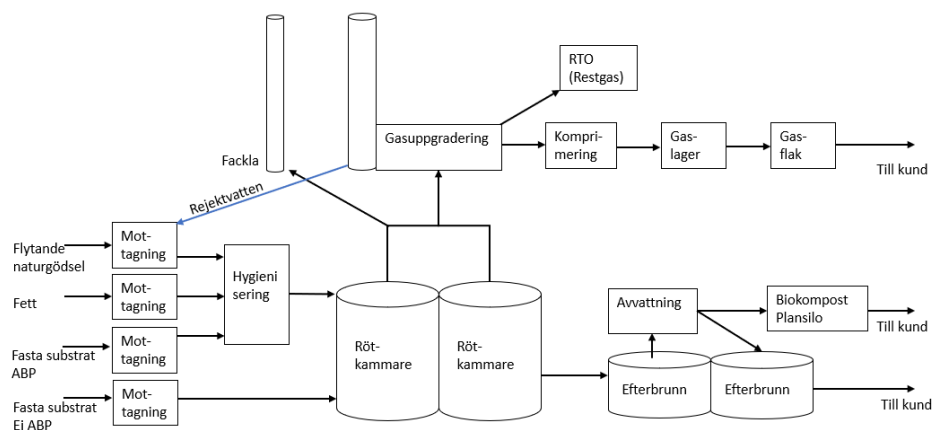
Planerade förändringar

Bolaget anser att den årliga mängden producerad biogas inte ska begränsas i nya tillståndet. Anledningen till detta är att bolaget vill möjliggöra ökad gasproduktion genom att bättre nyttja inkommande råvara via process- och teknikutveckling för bästa resursutnyttjande och därmed största miljönytta. Nuvarande uppgraderingsanläggning har dock en teknisk begränsning på ungefär 3 000 000 Nm³ fordonsgas per år vilket under den närmaste framtiden kommer att utgöra anläggningens maximala produktion av fordonsgas. Framtida investeringar och teknikutveckling kommer att kunna öka produktionen.

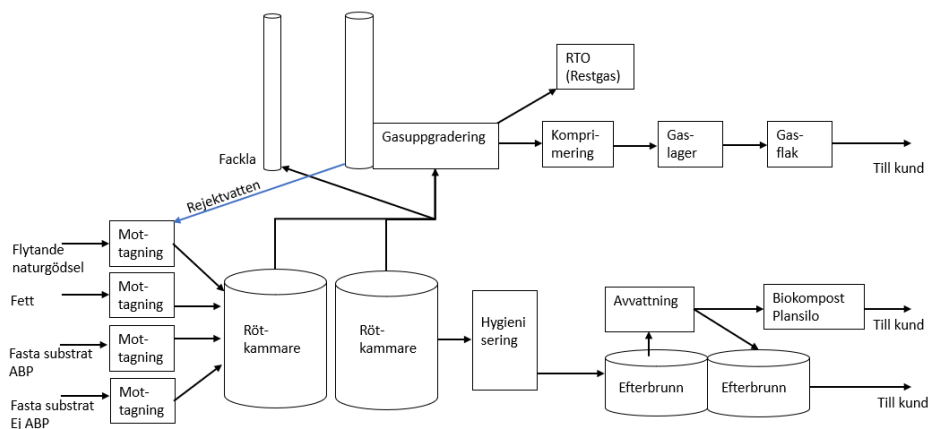
Verksamhetens utformning

De olika anläggningsdelar som ingår i nuvarande verksamhet respektive vid planerad ändrad hygienisering illustreras schematiskt i figur 1 och 2 nedan.

Figur 1. Nuvarande anläggningsdelar

Figur 2. Planerade anläggningsdelar

Mottagning, lagring och hygienisering av substrat

De olika lagringsutrymmena som finns för råvaror/substrat redovisas i tabell 1 nedan.

Tabell 1. Lagringsutrymmen

Lagringsutrymme	Råvara/substrat	Yta	Möjlig lagringsvolym
Inbrunn med tak	Flytande råvaror	-	Ca 770 m ³
Tank med tak	Flytande råvaror	-	Ca 190 m ³
Plansilo öppen	Fasta substrat, vanligtvis ej ABP	125 m ²	Ca 405 m ³
Plansilo öppen	Fasta substrat, vanligtvis ej ABP	180 m ²	Ca 540 m ³
Plansilo öppen	Fasta substrat, vanligtvis ej ABP	720 m ²	Ca 2160 m ³
Plansilo med tak	Fast APB	225 m ²	Ca 675 m ³
Sammanlagd momentan lagringsvolym			Ca 74740 m ³

Flytande substrattyper som till exempel flytgödsel tas emot i en inbrunn/förbrunn. För övriga flytande substrat exempelvis fettavskiljarslam finns en tank. Dessa material klassas som ABP-material, vilka måste hygieniseras för att avdöda eventuella smittoämnen. Det innebär att substratet upphettas till minst 70 grader i en timme innan det förs in i rötkammaren. Energin kommer från fastighetsägaren Ericsbergs biobränslepanna, samt vid behov av värmestödd från en egen elpanna. Tre hygieniseringstankar arbetar i cykler och färdighygieniserat material värmväxlas mot nytt inkommande substrat. Förutom de flytande substraten tar företaget även emot fasta substrat som t.ex. spannmålsrester, vallensilage, kycklinggödsel m.m. Kycklinggödseln behöver också hygieniseras vilket sker genom att gödseln blandas i inbrunnen och följer med de flytande substraten genom hygieniseringen. De övriga fasta substraten, som inte har krav på hygienisering, matas istället separat in i rötkamrarna via mixervagnar.

Fasta substrat förvaras idag i fyra olika plansilos. Plansilon för kycklinggödsel är försedd med tak. De övriga är öppna plansilos. Lakvatten från samtliga plansilos återförs till processen.

Planerade förändringar

Tillståndet ska möjliggöra utökning av lagring på anläggningen. Det kan i framtiden bli aktuellt att iordningställa ytterligare plansilos och brunnar för att kunna ha tillgång till en bredare substratmix. Likaså kan utökade lagringsutrymmen för biogödsel behöva anordnas, t.ex. uppställning av containers för lagring av avvattnad biogödsel. Befintliga lagringsytor kan också komma att byggas om utifrån ett framtida behov (till exempel bygga till tak på en öppen plansilo) för att säkerställa att aktuella substrat och producerad biogödsel kan lagras på anläggningen på ett effektivt sätt och utan att det leder till olägenheter för närboende.

Samtliga lagringsytor där förvaring av fast naturgödsel sker kommer även fortsättningsvis att vara försedda med tak för att begränsa uppkomsten av näringsrikt lakvatten och att materialet blir blött vilket också minskar risken för lukt. En ändring avses dock att göras vid den befintliga plansilo som idag används för lagring av fast naturgödsel. Ändringen innebär att den skyddsgardin som täcker framsidan på plansilon förses med en öppning för att underlätta in- och utpassage av fordon. Brunnar för flytande substrat och biogödsel kommer även fortsättningsvis att vara täta och försedda med tak.

Inom nuvarande verksamhetsområde är utrymmet begränsat för uppförande av nya anläggningsdelar. Norr och öster om nuvarande

verksamhetsområde finns ett utpekat framtida utvecklingsområde som eventuellt kan komma att tas i anspråk för exempelvis uppställning av containrar för avvattnad biogödsel eller utökning av lager för substrat.

Bolaget vill att tillståndet innefattar möjlighet att ändra processen så att hygienisering sker efter rötningen istället för före som i dagsläget. En fördel med detta är att en sådan process möjliggör mottagande av andra typer av fasta ABP-material (t.ex. hästgödsel) som på grund av sin grova struktur inte kan hygieniseras med nuvarande utformning.

Tekniskt sett innebär en sådan ändring i princip endast omdragning av rör och pumpar. Mängden material som ska hygieniseras blir ungefär densamma som vid nuvarande utformning på grund av att materialet minskar i biogasprocessen. Den totala energiförbrukningen ändras inte heller nämnvärt. En utmaning är dock att det är svårare att tillvarata restvärmen vid hygieniseringen, men arbete pågår för att hitta praktiska lösningar för att värmeväxla även detta material.

Hygieniseringens kapacitet är idag begränsad vilket innebär att mängden ABP-material inte kan öka nämnvärt jämfört med dagens volymer. Bolaget vill därför möjliggöra en komplettering av hygieniseringen med en fjärde hygieniseringstank eller utbyte till större hygieniseringstankar. Detta kräver en utbyggnad av teknikhuset.

Rötning

I rötkammaren bryts det organiska materialet ner under syrefria förhållanden till biogas, även kallad rågas. Rötkammaren beskickas kontinuerligt och i samma utsträckning bildas biogödsel som innehåller växtnäringssämnen och mullämnen. På vägen ut från rötkammaren sänks temperaturen på fraktionen genom värmeväxling mot inkommande substrat, innan den lagras i biogödselbrunnar/efterbrunnar.

Planerade förändringar

För att få en effektivare och stabilare biogasprocess och för att minska svavelvätebildningen tillsätts ibland järn som processhjälpmedel till rötkamrarna. I den planerade anläggningen avses en permanent tank för flytande järnklorid att uppföras på 40 m³. Var tanken ska placeras är inte bestämt. Tanken kommer att förses med ett sekundärt skydd som en försiktighetsåtgärd för att möjliggöra uppsamling vid ett eventuellt läckage.

Uppgradering

För att den producerade rågasen ska kunna nyttjas som bränsle av fordonsgaskvalitet krävs en uppgradering. Uppgradering av biogas innebär att icke energirika komponenter i biogasen avskiljs för att öka

energiinnehållet i gasen. De komponenter som främst avskiljs är koldioxid och svavelväten. En beprövad teknik för uppgradering av biogas är avskiljning med vattenabsorption, så kallad vattenskrubberteknik. Anledningen till att vattenskrubber blivit den dominerande uppgraderingstekniken är att gasen kan renas utan kemikalier eller extra värme samt att det anses vara en robust och tillförlitlig teknik.

För att säkerställa att vattnet i vattenskrubbern uppfyller de tekniska krav som ställs för att skrubbern ska ha fullgod funktion återcirkuleras inte 100 % av vattnet. Det sker i stället ett succesivt utbyte genom att ett delflöde avleds samtidigt som nytt vatten tillförs till uppgraderingsanläggningen. Rejektvattnet som är förorenat av olja från oljesmorda kompressorpumpar leds till en oljeavskiljare och därefter till ett slutet utjämningsmagasin. Från utjämningsmagasinet återförs vattnet till biogasproduktionen.

Den uppgraderade gasen är mättad på vatten och måste därför torkas för att sedan trycksättas innan den förs vidare till komprimeringsstationen för ytterligare tryckhöjning. Efter komprimering mellanlagras gasen i ett internt gaslager innan den lastas ut via gasflak för vidare distribuering till kund. Om biogasen av någon anledning inte kan uppgraderas bränns den i en gasfackla för att metangasen inte ska bidra till växthuseffekten.

Planerade förändringar

För att kunna öka gasproduktionen utöver uppgraderingsanläggningens begränsning krävs att befintlig vattenskrubber byggs ut eller att en förändrad teknik för uppgradering installeras.

Behandling av restgas från uppgradering

Vid gasuppgradering avskiljs metanen från övriga gaser. Det är dock oundvikligt att en liten andel metan återfinns i utgående luft från vattenskrubbern. För att reducera klimatpåverkan av metanemissioner leds restgasen från vattenskrubbern till en RTO - regenerativ termisk oxidation - för att oxidera den metan som finns kvar. Vid oxideringen reduceras även svavelväte avsevärt vilket minskar risken för luktstörningar. Vid tillfällena RTO:n inte är i drift leds utgående luft till ett kolfilter för att fånga illaluktande svavelväten.

Biogödselseparering

Det finns två efterbrunnar om vardera 360 m³ för flytande biogödsel. Utöver befintliga efterbrunnar finns ett flertal kontrakterade satellitbrunnar att tillgå ute hos mottagande lantbruk som inte ingår i bolagets ansvarsområde.

Det utrötade materialet från rötkamrarna pumpas antingen direkt till en av de två efterbrunnarna eller till en skruvpress som avvattnar biogödseln. Den fasta fraktionen efter skruvpressen matas antingen in i rötkammaren igen för att rötas på nytt eller transporteras bort från anläggningen som fast biogödsel – även kallat biokompost. Inmatningen av den fasta fraktionen till rötkammaren sker via befintliga fastinmatningsbehållare. Den vätska som separeras ut från biogödseln pumpas in i den andra av de två efterbrunnarna.

Planerade förändringar

Inom branschen pågår teknikutveckling för andra typer av avvattningsutrustning som möjliggör högre torrsubstans i biokomposten. Bolaget följer denna teknikutveckling och utesluter inte att en ändrad teknik för biogödseparering kan komma att installeras framöver eller att nuvarande skruvpress kompletteras med ytterligare teknik för separering. Andra tekniker som kan komma att bli aktuellt är exempelvis dekantercentrifug, indunstare eller skrubberteknik.

Hantering av färskvatten, dagvatten och processvatten

Färskvatten till produktion och personalbyggnad distribueras från Ericsberg via en vattenledning. Färskvatten nyttjas i uppgraderingen där det sker ett succesivt utbyte genom att ett delflöde avleds samtidigt som nytt vatten tillförs. Färskvatten nyttjas också för invändig tvättning och desinficering av fordon som hanterat animaliska biprodukter, vid rengöring av värmeväxlare samt till övrigt underhåll.

Samtliga plansilos för lagring av substrat har uppsamlingssystem för lakvatten med återföring till processen. Lakvattnet leds till inbrunnen antingen direkt eller via utjämningsmagasinet. Från utjämningsmagasinet pumpas vattnet till inbrunnen och används i biogasproduktionen för att späda inkommande substrat. Dagvatten från hårdgjorda körytor innanför staketet och rejektivatten från uppgraderingsanläggningen leds också till utjämningsmagasinet. Utjämningsmagasinet är tätat i botten med en gummiduk och har täta rör genomföringar. Magasinet har en utloppsbrunn med en avstängningsventil som normalt är stängd för att förhindra att vattnet från magasinet leds ut till recipienten. Vattennivån i magasinet hålls som regel alltid på en låg nivå.

Kompressorerna i vattenskrubbern är oljesmorda vilket innebär att utgående rejektivatten även innehåller en viss mängd olja. Vattnet leds därför först till en oljeavskiljare innan det når utjämningsmagasinet. Oljeavskiljaren har kompletterats med en oljeskimmer som leder oljan till en tank.

Dagvatten från hårdgjorda körytor utanför staketet leds i ett separat dagvattensystem ut i närliggande dike som avvattnas vidare till viltvattendammen. Dagvattenledningen är försedd med en ventil som möjliggör avstängning vid tillbud.

Utanför det inhägnade området finns en plansilo på vilken det idag förvaras spannmål och liknande produkter. Lakvatten från denna plansilo har avrinning till en underjordstank. Underjordstanken kontrolleras vid ronderingar och töms vid behov antingen med gödselbil alternativt med manuell pumpning. Innehållet töms i inbrunnen. Genom det förfarande som beskrivs ovan leds inget näringsrikt eller förorenat dagvatten ut i recipient annat än vid extrem nederbörd då utjämningsmagasinet tillåts brädda. Detta har dock aldrig inträffat sedan magasinet byggdes år 2018. Att en bräddning sker är ytterst osannolikt.

Planerade förändringar

Ytterligare hårdgjorda ytor och ökad produktion kan innebära att behov av våtvolum i dagvattenmagasinet behöver ses över framöver. Möjligheter finns att utöka magasinet om det bedöms vara nödvändigt.

Den förväntade färskvattenförbrukningen förväntas öka vilket gör att det kan bli aktuellt att börja nyttja en numera onyttjad grävd brunn. Inför ett eventuellt framtida vattenuttag kommer bolaget att ansöka om tillstånd för vattenverksamhet.

Transporter

Transporterna med tunga fordon till och från anläggningen får enligt befintligt tillstånd endast ske under vardagar kl. 7.00-20.00. Syftet med begränsningen har varit att minimera störningar för de som tidigare bodde på fastigheten Eriksberg 22:4. Begränsningen innebär tyvärr att bolaget behöver fackla av producerad biogas om gaslagret blir fullt under veckosluten när transporter inte är tillåtet. I synnerhet blir denna begränsning i körtider märkbar vid långhelger. Transport till och från biogasanläggningen sker idag endast via en av två infartsvägar

Planerade förändringar

I det nya tillståndet yrkar bolaget på att få utöka transporttiderna till vardagar klockan 6-22 och helgdagar (lördagar, söndagar och röda dagar) klockan 10-18. I och med att det nu inte finns några boende i biogasanläggningens omedelbara närhet avser bolaget också att nyttja båda tillfartsvägarna till anläggningen för att skapa bättre logistik/flöde för trafik till och från anläggningen och via den fordonsvåg som väger ingående och utgående material

BAT-slutsatser och BREF för avfallsbehandling

Som stöd för tillämpningen av BAT-slutsatserna finns IPPC - Reference Document on Best Available Techniques for the Waste Treatment Industries” från 2019. Bolaget bedömer att bedömer det som definieras som BAT för anaerob behandling av avfall efterlevs för verksamheten

Tillstånd för brandfarlig vara

Verksamheten innehar tillstånd enligt lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor. Nuvarande tillstånd gäller till och med den 8 januari 2024. Erforderliga uppdateringar av tillstånd kommer att sökas.

Seveso

Lagringsvolym av brandfarlig vara understiger den lägre kravnivån enligt Sevesolagstiftningen.

Sanitärt avlopp

Personalbyggnaden har enskilt avlopp via trekammarbrunn och markbädd. Tillstånd för anläggande av avlopp finns. Arbete pågår för att uppdatera avloppet till dagens standard.

Arbetstider

Anläggningen är i regel bemannad vardagar mellan klockan 7-16. Personalen har också beredskap utanför ordinarie arbetstid. Rondering görs dagligen, även på helger.

Övervakning och kontroll

I verksamheten finns ett aktuellt kontrollprogram som beskriver de kontroller som ska utföras för att systematiskt kunna följa upp produktionen och dess påverkan på miljön. Kontrollprogrammet omfattar bland annat hur kontroll och analys av ingående substrat ska genomföras, kontroll av rötkammarprocessen, provtagning och analys av biogödsel, kontroll av skadedjur. Kontrollprogrammet uppdateras vid behov.

Innehållet i biogödseln analyseras regelbundet. Prover tas vid normal produktion och analyseras kvartalsvis för att fastställa kvalitén. Biogödseln är kvalitetssäkrad enligt regelverket SPCR 120 vilket ställer krav på regelbundna kontroller av exempelvis näringsämnen och metaller. Analys av synliga föroreningar i biogödsel utförs för att kontrollera att exempelvis plast inte sprids med biogödseln. Proverna utvärderas enligt SPCR 120:s rekommendationer.

Minst varje kvartal sammanställs ett produktblad som förmedlas till mottagarna av biogödseln. Den är utformad enligt SPCR 120:s regler och redovisar innehållet av växtnäringsämnen och metaller i biogödseln. Innehållsdeklarationen innehåller också uppgifter om ingående substrat, årlig maximal mängd av biogödsel som får spridas, begränsande ämne för spridning av biogödseln samt råd och anvisningar för användning av biogödsel.

Bakteriologisk kontroll av E.coli och salmonella i biogödsel sker också kontinuerligt för att kontrollera att ingen smittspridning sker. Proverna utvärderats enligt SPCR 120:s regelverk.

Miljökonsekvensbeskrivning

Lokalisering

Anläggningen är lokaliserad på fastigheterna Eriksberg 82:1 och 22:4 som ligger ca 10 km sydost om Katrineholms centrum och utmed riksväg 52. De tre närmaste bostadshusen ligger på ett avstånd om 300-500 meter från biogasanläggningen.

Planförhållanden

Verksamhetsområdet omfattas inte av någon detaljplan. Anläggningen nämns i kommunens översiktsplan som en av två biogasanläggningar i kommunen med möjlighet till framtida produktionsökning som ett led i att minska klimatpåverkan.

Alternativ lokalisering och nollalternativ

Befintlig lokalisering bedöms vara den bästa platsen ur såväl ett miljö- och hälsoskyddsperspektiv som ur ett logistiskt perspektiv.

Nollalternativet speglar verksamheten vid ett scenario där det sökta tillståndet inte beviljas. Nollalternativet innebär att verksamheten fortsättningsvis bedrivs som idag med den begränsning av transporter som föreligger i nuvarande tillstånd.

Skyddade områden

Verksamhetsområdet ligger inte i direkt anslutning till några skyddade områden. Närmaste skyddade naturområde är Tolmons samt Hedbyåsens naturreservat som ligger ca 2,5 km sydöst respektive norr om biogasanläggningen. Cirka 1 kilometer nordöst om anläggningen ligger Vrå fornby med grav- och boplatssområde från stenåldern. Närområdet är också rikt på fornlämningar.

Riksintressen

Verksamhetsområdet ligger i ett större område som är av riksintresse för kulturmiljövården. Eventuella tillkommande anläggningsdelar bör kunna ses som en komplettering till befintlig gårdsbebyggelse och utgör inte någon påtaglig påverkan på landskapsbilden. Schaktning i mark kan behöva utföras för grundläggning och nedläggning av exempelvis dagvattenledningar. Inom området finns inga kända fornlämningar. Om fornfynd eller fornlämningar trots allt skulle påträffas kommer arbetet att avbrytas och en anmälan till länsstyrelsen göras enligt 2 kap. 5 och 10 §§ kulturmiljölagen (1988:950).

Konsekvenserna för kulturmiljön jämfört med nuläget bedöms som obetydliga.

Utsläpp till vatten och miljö kvalitetsnormer

Verksamheten kommer inte avleda näringsrikt dagvatten till recipienten vid normal drift. Verksamheten har kontinuerlig kontroll av utjämningsmagasinet samt rutiner för att regelbundet pumpa in vatten i processen och hålla en låg nivå i magasinet. Om en bräddning av utjämningsmagasinet trots allt skulle inträffa finns utrustning tillgänglig för att plugga i diket och pumpa upp det bräddade vattnet via gödselbilar. Om detta inte skulle vara tillräckligt rinner vattnet ut i viltvattnet och därefter ut i cirka 3 kilometer öppna åkerdiken samt våtmarker innan vattnet når vattenförekomsten Åkforsån. Åkforsån har bedömts ha statusklassningen måttlig ekologisk status bland annat på grund av övergödning. En bräddning bör betraktas som en ovanlig avvikelse som dessutom är av tillfällig karaktär. Ett sådant eventuellt utsläpp påverkar inte möjligheten att uppnå miljö kvalitetsnormen för Åkforsån.

Konsekvensen för utsläpp till vatten och påverkan på miljö kvalitetsnormen bedöms som obetydlig.

Utsläpp till luft, miljö kvalitetsnormer och lukt

Den planerade verksamheten kommer att innebära ökade transporter av inkommande substrat och utgående transporter av biogas och biogödsel. Möjligheten att optimera transportflöden kommer dock att öka med mer tillåtande transporttider. Då anläggningen ligger i ett område med låg bakgrundsbelastning bedöms påverkan på miljö kvalitetsnormen för luft bli obefintlig.

Konsekvensen med avseende på luft bedöms bli obetydlig.

Lukt

Hantering och anaerob behandling av organiskt material innebär att vissa nedbrytningsprodukter med hög luktstyrka bildas, bland annat svavelväte, ammoniak och andra lättflyktiga organiska föreningar (VOC). Rötad gödsel luktar dock mindre än orötad gödsel eftersom rötningsprocessen bryter ner luktämnen. Emissionerna av luktande föreningar är i sig normalt inte hälsoskadliga, men innebär en potentiell risk för att störningar och olägenheter kan upplevas i närområdet till en biogasanläggning.

På anläggningen hanteras flytande substrat, vilka är de som luktar mest. Den viktigaste åtgärden för att minska risken för luktstörningar är därför att hantera flytande substrat i brunnar och tankar som är försedda med tak vilket effektivt förhindrar spridning av obehaglig lukt. Lagring av fast naturgödsel och andra typer av substrat som riskerar att leda till uppkomst av dålig lukt förvaras under tak vilket effektivt skyddar mot nederbörd och därmed uppkomst av lukt.

Restgaser från uppgraderingen behandlas i en RTO för att oxidera den metan som finns kvar. Vid oxideringen reduceras även svavelväte avsevärt vilket minskar risken för luktstörningar. Vid tillfällen RTO:n inte är i drift leds utgående luft därför till ett kolfilter för att fånga svavelväten.

Rutiner för underhåll av utjämningsmagasinet (tömning av sediment m.m.) har setts över för att minska risken för eventuella luktstörningar från nedbrytning av organiskt material i vattnet.

Bostäder ligger relativt långt bort från anläggningen och inte i den förhärskande vindriktningen (sydvästlig). Detta i kombination med luktreducerande åtgärder vid anläggningen innebär en liten risk för luktolägenheter från biogasproduktionen. Anläggningen ligger dessutom i landsbygdsmiljö med odlingsmarker nära inpå. En viss acceptans finns därmed för att det luktar lantbruk i närområdet. En ökning av verksamheten innebär att flera substrattyper kommer att tas emot i verksamheten. Substraten är hanteringsmässigt relativt lika de substrat som idag tas emot och bedöms inte ge upphov till ökad lukt från anläggningen. Inte heller en öppning i skyddsgardinen på befintlig plansilo.

Konsekvensen av den planerade verksamheten med avseende på lukt bedöms som obetydlig jämfört med nuläget.

Mark- och grundvatten, statusrapport och miljökvalitetsnormer

En miljöteknisk markundersökning har genomförts inom verksamhetsområdet med analys av såväl jord som grundvatten.

Undersökningen har inte påvisat någon föroreningsskada. En statusrapport är framtagen för anläggningen.

De kemikalier som hanteras inom verksamheten förvaras inom sekundärt skydd för att förhindra förorening av mark och grundvatten vid eventuell olycka. Det tätade utjämningsmagasin som finns för uppsamling av dag- och processvatten förhindrar spridning av näringsrikt vatten till såväl mark som grundvatten.

Verksamheten bedöms därmed inte påverka närmaste grundvattenförekomst eller dess möjligheter att uppnå miljö kvalitetsnormen.

Konsekvensen för mark och grundvatten bedöms bli obetydlig.

Kemikalier

Den huvudsakliga förbrukningen av kemikalier sker i processen där till exempel järnklorid används för att minska svavelvätehalten i biogasen. Detta förbättrar rötningsprocessen och förenklar uppgraderingen. Vid behov kan även kemiska skumdämpare behöva användas. Natriumhydroxid (lut) används för desinficering av fordon. Lagring sker inomhus i IBC-tank på 1 m³.

Utöver dessa kemikalier hanteras även olja till kompressorerna i uppgraderingen. Diesel för tankning av lastmaskiner och som bränsle för reservaggregaten används också. Lagring sker utomhus i dubbelmantlad cistern på 2,5 m³. Verksamheten använder relativt små mängder övriga kemikalier.

Den planerade tanken för järnklorid kommer att förses med sekundärt skydd för att samla upp eventuellt läckage. Även befintlig dieselcistern har sekundärt skydd liksom förvaringsutrymmet för kompressorolja och småkemikalier.

Avfall

Planerad produktionsökning av biogas kan komma att innebära en ökning av mängden oljeförorenat vatten från vattenskrubbern. För att minska volymer av oljeförorenat vatten och få en renare fraktion av spillolja har bolaget installerat en skimmer. Den oljeavskiljare som idag finns har en mycket väl tilltagen kapacitet även för en sådan framtida ökning.

Energi- och vattenhushållning

Genom behandling av organiskt material från bland annat naturgödsel och restprodukter tillvaratas betydande mängder energi som kan

utnyttjas som fordonsbränsle och ersätta fossila drivmedel. Interna lösningar beträffande bland annat värmeväxling mellan inkommande och utgående material innebär att energi- och värmebehovet i processen kan minimeras. Energianvändningen i processen ligger i nivå med de värden som refereras i BREF för anaerob avfallsbehandling. Beträffade vatten återvänds allt processvatten i processen och även dagvatten tas omhand vilket minskar verksamhetens behov av att tillsätta färskvatten för att späda substrat. Sammantaget bedöms verksamheten uppfylla kraven på tillämplig av bästa tillgängliga teknik vad gäller hushållning med energi och andra resurser. De positiva konsekvenserna för resurshushållning bör därmed bli betydande.

Klimat

Minimering av metanslip från uppgradering av biogasen är en ständigt prioriterad fråga. Systematisk läcksökning av metan med manuell mätare görs därför regelbundet. Personalen bär också alltid gasvarnare, för den personliga säkerheten, vilket även det innebär att utsläpp av gas detekteras. Detta innebär att det återkommande sker en undersökning av utsläpp av metan för att minimera utsläpp. Kontroll av metangasläckage samt halter av svavelväte och ammoniak från RTO:n sker också regelbundet med hjälp av extern part.

Den planerade utökningen av verksamheten bidrar även direkt till att möjliggöra en omställning från användning av fossila bränslen och till utnyttjande av lokala resurser för produktion av biogas och biogödsel.

Buller

De beräknade bullernivåerna för de närbelägna bostadshusen visar att verksamheten klarar riktvärdena för externt industribuller för alla tidsperioder även med ökade transporttider enligt ansökan.

Risk och säkerhet

Anläggningen drivs enligt de anvisningar från branschorganisationen Energigas Sverige som MSB har accepterat och verksamheten har tillstånd enligt lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor från Västra Sörmlands Räddningstjänst. Bolaget har genom sin fleråriga drift skaffat en gedigen kunskap om anläggningen och dess risker. Detta tillsammans med väl fungerande rutiner och instruktioner kan risken för olyckor hållas på en acceptabel nivå. Biogasanläggningen är dessutom omgiven av öppet landskap med åkrar för lantbruk. Det planeras ingen personalintensiv verksamhet i närheten eller boende i omedelbar närhet. Det finns inte heller någon brandfarlig verksamhet eller svårutrymda lokaler i närheten. Tidigare hade Ericsberg en biobränslepanna mitt på gårdsplanen med sitt bränslelager nära intill. Denna har nu flyttats till

baksidan av den stora ladugården för att få ett säkrare avstånd till biogasanläggningen.

Vid händelse av brand på anläggningen innanför det inhägnade området kommer eventuellt släckvatten att rinna till utjämningsmagasinet som är stängt mot recipient. Det finns en avstängningsventil i ledningen för dagvatten från övriga asfalterade körytor utanför det inhägnade området. Bolaget har även utrustning för att vid behov kunna plugga vägtrumman i det dike som vattnet avleds till.

Konsekvenserna med avseende på risk bedöms som obetydliga jämfört med nuläget.

Uppfyllande av allmänna hänsynsregler

Nedan sammanfattas uppfyllandet av allmänna hänsynsregler

Kunskapskravet (2 kap. 2 § miljöbalken)

- Erfarenhet från andra anläggningar
- Anläggningshandbok och egenkontroll
- Systematisk läcksökning av metan
- Involvering i Energigas Sveriges arbete
- Gasföreståndare på anläggningen och obligatoriska gaskurser

Försiktighetsprincipen och bästa möjliga teknik (2 kap. 3 § miljöbalken)

- Beprovad teknik och följer branschnormer
- Tillräckligt avstånd till andra verksamheter och bostäder
- Tekniska installationer för uppsamling av dag- och lakvatten samt restgas
- Val av tekniker utifrån bl.a. energi, miljöpåverkan, kvalitet och funktion
- Uppfyller BAT för avfallsbehandling

Produktvalsprincipen (2 kap. 4 § miljöbalken)

- Kemikalieförteckning finns upprättad
- Regelbunden utvärdering om utbyte av produkter är möjlig

Kretslopps- och resurshushållningsprincipen (2 kap. 5 § miljöbalken)

- Restprodukten biogödsel används av lantbrukare
- Värmeväxling
- Recirkulation av process-, tvätt- och dagvatten

Lokaliseringsprincipen (2 kap. 6 § miljöbalken)

- Utredning visar att alternativ lokalisering inte är miljömässigt motiverad eller ekonomiskt skäligt.

Skälighetsregeln (2 kap. 7 § miljöbalken)

- Överväganden och förslag vad gäller skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått har skett mot bakgrund av skälighetsregeln.

Skadeansvaret (2 kap. 8 § miljöbalken)

- Som ett stöd för en framtida bedömning av verksamhetens eventuella påverkan på mark och vattenmiljön har en statusrapport, som visar nuvarande situation i området, upprättats.

Miljömål

Bolaget bedömer att miljömålen Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, Giftfri miljö, Ett rikt odlingslandskap och Ingen övergödning påverkas i positiv riktning av verksamheten. När det gäller Giftfri miljö bedöms att verksamheten varken bidrar eller försämrar möjligheterna att uppnå målet. Övriga miljömål bedöms inte relevanta.

Yttranden

Bygg- och miljönämnden i Katrineholms kommun

Bygg och miljönämnden i Katrineholms kommun (nämnden) har i huvudsak anfört följande.

Det är positivt att mängden facklad gas kan minska genom att vissa nödvändiga transporter möjliggörs på helger. Nämnden vill poängtera att verksamheten inte ska bedrivas på samma vis under helgdagar som under vardagar. Endast de transporter som behövs för att undvika fackling av överskottsgas bör utföras på helger. Biogasanläggningen ligger i lantbruksbygd med små vägar. Även bostäder långt ifrån biogasanläggningen men längs transportvägarna kan påverkas av en ökad tung trafik till och från anläggningen under helgdagar.

Villkor 2 bör kompletteras med att avvecklingsplanen ska lämnas in för godkännande till tillsynsmyndigheten senast 6 månader innan planerad avveckling.

För att minska risken för också andra olägenheter för miljön och människors hälsa såsom närings-, metan- och ammoniakläckage samt skadedjur, föreslår nämnden följande formulering av villkor 5.

"I syfte att begränsa lukt och annan olägenhet ska flytgödsel och övriga flytande råvaror (substrat) förvaras i slutet system och flytande rötrest fyllas på och förvaras under fast, tättslutande tak. Lagring av fast substrat och fast biogödsel ska ske på tät hårdgjord yta som är nederbördsskyddad och så att avrinning och läckage inte kan ske.

Tillsynsmyndigheten får efter ansökan från verksamhetsamhetsutövaren medge undantag från lagringskraven för vissa typer av substrat."

Villkor 6 bör förtydligas med att mätning av metanemissioner ska ske minst årligen samt minst vart tredje år av oberoende extern part.

Nämnden föreslår följande formulering av villkor 7:

"Från gasuppgraderingen får metanläckage, som årsmedelvärde, uppgå till högst 0,2 % av inkommande metanmängd. Kontroll ska utföras genom beräkning av löpande årsmedelvärde utifrån mätning av metan i restgasen."

Bolaget har angett att beräknat metanutsläpp från gasuppgraderingen som årsmedelvärde av inkommande metanmängd vid maximal ansökt produktion hamnar på cirka 0,109 %. Nämnden anser att 0,2 % är ett rimligt krav att ställa på verksamheten istället för 0,5 % som bolaget har föreslagit. Utrymme finns även om en ökning skulle ske.

"Samtliga bräddningar ska anmälas till tillsynsmyndigheten" bör läggas till i villkor 11.

Villkor 18 bör kompletteras med att energihushållningsplanen antingen bör redovisas i miljörapporten eller skickas in till tillsynsmyndigheten årligen för granskning. Detta för att tillsynsmyndigheten ska kunna kontrollera att villkoret följs.

Villkor 19 bör kompletteras med: "Förslag till kontrollprogram ska skickas in till tillsynsmyndigheten senast 3 månader efter att tillståndet har tagits i anspråk."

Tillståndet bör kompletteras med ett villkor gällande periodisk besiktning, förslagsvis med följande lydelse:

"Besiktning av anläggningen ska utföras av oberoende och sakkunnig besiktningsman senast ett år efter att detta tillstånd tagits i anspråk. Förslag på besiktningsman och program för undersökningen ska inlämnas till tillsynsmyndigheten i god tid. Besiktningsrapporten ska inges till tillsynsmyndigheten inom tre månader från utförd undersökning. Periodiska besiktningar ska därefter ske vart tredje år."

Nämnden anser att villkor om periodisk besiktning bör finnas för verksamheten. Bolaget har tidigare i sitt kontrollprogram angivit att periodisk besiktning ska ske vart tredje år, något som inte genomförts utöver den förstagångsbesiktning som genomfördes 2014.

Tillsynsmyndigheten ska underrättas snarast efter att tillståndet tagits i anspråk.

Bolagets bemötande av yttranden

Bolaget har bemött inkomna yttranden och anfört i huvudsak följande.

Generell synpunkt

Av nämndens yttrande framgår att de vill begränsa bolagets möjligheter att under helger genomföra andra transporter än de som behövs för att undvika fackling av överskottsgas. Bolaget vill återigen förtydliga att tunga transporter inte kommer att ske i samma omfattning på helgdagar som det gör på vardagar. Detta framgår av miljökonsekvensbeskrivningen.

Antalet transporter under helger är behovsstyrt för att säkerställa anläggningens löpande drift. Det innebär primärt inleveranser av tomma gasflak samt uttransporter av den producerade gasen för att inte behöva fackla bort överskottsgas när lagret är fullt på det sätt som sker idag. Det kan dock inte uteslutas att det även kan förekomma intransporter av råvara eller uttransporter av biogödsel på helgdagar om behov uppstår.

Att begränsa bolagets möjligheter att ta in substrat till anläggningen eller leverera ut biogödsel på helger och röda dagar, så som nämnden önskar, innebär risk för produktionsstopp om lager för flytande råvaror går tomma och lager för utgående flytande biogödsel blir fullt. Om detta sker kan produktionen stanna av eller minska avsevärt. Detta kan i sin tur resultera i fackling av gas på grund av en ojämn drift av uppgradering, vilket också försvårar driften av RTO för metanreduktion. En jämn drift av anläggningen ger bättre förutsättningar att optimera miljönytta, energianvändning och minska slitage på utrustning p.g.a. start och stopp. Att inte tillåta inleverans av råvara kan också innebära att leverantörer kan få problem med sin lagringskapacitet, speciellt vid långhelger.

Den utredning avseende ljudnivåer från trafik som bolaget har låtit utföra visar att riktvärden för buller under helger efterlevs vid bolagets planerade verksamhet. Därmed finns det inget miljömässigt skäl att begränsa bolagets möjligheter att vid behov ta in transporter av substrat och leverera ut biogödsel på helger.

Villkor 2

Bolaget godtar tillägget som föreslås av nämnden.

Villkor 5

Aktuell tillståndsansökan avser en befintlig anläggning med pågående verksamhet. Bolagets villkorsförslag överensstämmer med den hantering av råvaror samt biogödsel som sker på anläggningen idag. Det framgår tydligt att syftet är att begränsa luktstörningar från verksamheten och villkorsförslaget är begränsat till de typer av material som utan befintliga försiktighetsmått kan antas medföra ökad risk för luktolägenheter för närboende.

Bolaget har i miljökonsekvensbeskrivningen och komplettering till ansökan redogjort för risken för luktstörningar från lagringen av olika typer av råvaror samt biogödsel. Där beskrivs även de försiktighetsmått som i befintlig verksamhet vidtagits för att minimera riskerna för olägenheter.

Det är viktigt att villkorsregleringen inte är mer långtgående än vad som är miljömässigt motiverat eller ekonomiskt skäligt att kräva av bolaget. I det sammanhanget är det relevant att det med befintlig hantering av råvaror och biogödsel på anläggningen inte har varit några befogade klagomål avseende lukt sedan 2017.

Det har historiskt varit en hel del diskussioner mellan bolaget och tillsynsmyndigheten rörande hur villkor 3 och 4 om lagring av råvara och biogödsel i befintligt tillstånd ska tolkas. Att denna reglering förtydligas genom en uppdaterad villkorsformulering, med utgångspunkt från dagens förutsättningar, har varit ett av bolagets syften med aktuell omprövning av tillståndet.

Nämndens förslag till alternativ formulering av villkor 5 öppnar emellertid för en fortsatt osäker tolkning av villkorets reglering.

Att som i första meningen av nämndens förslag hänvisa till ”slutet system” eller ”fast, tättslutande tak” kan t.ex. tolkas som krav på en gastät konstruktion. Som beskrivits i ansökningshandlingarna finns en sluten tank för lagring av flytande råvaror (idag primärt fettslam). Flytgödsel och flytande biogödsel lagras dock i gödselbrunnar försedda med tak av presenningsduk samt trattar med lock för lossning och lastning. Avsikten är att minska emissionerna från brunnarna, för att därmed minimera risken för luktstörningar. Konstruktionen är dock på inget sätt gastät. En sådan tolkning skulle alltså kräva en omfattande ombyggnation av brunnarna som bolaget inte anser miljömässigt motiverat eller ekonomiskt skäligt.

Bolagets villkorsförslag reglerar att fast naturgödsel samt avvattnad fiberfraktion av biogödsel ska lagras nederbördsskyddat. Det framgår även att syftet med detta försiktighetsmått är att undvika att materialet

blir blött eftersom det kan medföra en ökad risk för luktstörningar. I andra meningen av nämndens förslag anges istället att ”Lagring av fast substrat och fast biogödsel ska ske på tät hårdgjord yta som är nederbördsskyddad...”. En sådan formulering inkluderar alla fasta substrat, inklusive spannmål, avrens m.m. som idag hanteras i öppna plansilos på anläggningen. Nämndens villkorsförslag skulle alltså innebära ett krav på att bygga tak över samtliga befintliga öppna plansilofack. Med tanke på att befintlig hantering av dessa fasta substrat inte ger upphov till några luktolägenheter är bolagets bedömning att inte heller detta är miljömässigt motiverat eller ekonomiskt skäligt att kräva.

Att hantering och förvaring av råvaror och biogödsel ska ske så att läckage och spill förebyggs regleras i bolagets villkorsförslag. Där förtydligas även att förvaring av fasta råvaror och fast biogödsel ska ske på hårdgjord yta.

Bolaget motsätter sig därför nämndens förslag till alternativ formulering av villkor 5 och vidhåller att det ska utformas i enlighet med bolagets ursprungliga förslag.

Villkor 6

Bolaget godtar tillägget som föreslås av nämnden. Bolaget genomför idag mätningar på det sätt som föreslås. Tillägget kommer därför i praktiken inte innebära någon förändring för bolaget.

Bolaget föreslår att villkoret får följande lydelse: ”Verksamheten ska bedrivas så att metanläckage från anläggningen förebyggs och begränsas. Bolaget ska minst årligen genomföra systematisk läcksökning av metan. Minst vart tredje år ska mätningen genomföras av oberoende extern part. Påträffade läckor ska åtgärdas.”

Villkor 7

Anledningen till att bolaget i villkorsförslaget angivit 0,5 % som begränsning var att det var den halt som tidigare föreslagits till tillsynsmyndigheten. Bolaget håller med nämnden om att ett begränsningsvärde för metanläckage från uppgraderingen på 0,2 % kan vara rimligt i ett nytt tillstånd utifrån vad tekniken och anläggningen klarar av vid normal drift. Bolaget godtar därmed att 0,2 % sätts som begränsningsvärde.

Bolaget vill dock vara tydliga med att en begränsning på 0,2 % metanläckage förutsätter att bolagets möjligheter att ta in transporter med råvara och leverera ut biogödsel under helger inte begränsas i tillståndet. Möjligheter till tunga transporter på helger skapar förutsättningar för en stabilare drift i rötningsprocessen. Detta

säkerställer i sin tur en jämn och effektiv drift av RTO:n vilket är en förutsättning för att 0,2 % metanutsläpp ska kunna hållas vid normal drift.

I övrigt önskar bolaget att den ursprungliga formuleringen i villkoret kvarstår.

Bolaget föreslår därför att villkor 7 får följande lydelse: ”Metanläckage från gasuppgraderingen får, som årsmedelvärde, uppgå till högst 0,2 % av inkommande metanmängd. Kontroll av metanläckage från uppgraderingen ska utföras genom årliga mätningar.”

Villkor 11

Bolaget godtar tillägget som föreslås av nämnden.

Villkor 18

Det finns ingen separat energihushållningsplan specifikt för anläggningen i Katrineholm. Bolagets arbete med energieffektivisering hanteras genom bolagets koncernövergripande ledningssystem som är gemensamt för samtliga biogasanläggningar i Sverige och Finland. Prioriteringar, arbetssätt, format, dokumentation mm är reglerat genom bolagets certifiering enligt ISO 50001. Revisioner för att även inkludera de svenska biogasanläggningarna i bolagets befintliga certifiering pågår för närvarande.

Energieffektivitet är generellt ett prioriterat arbetsområde för bolaget. Det finns direkta ekonomiska incitament att inte förbruka mer energi än nödvändigt, speciellt med dagens prisläge. Det är även en viktig miljöaspekt för verksamheten och bolaget har därför målsättningar om ökad energieffektivitet. Slutligen är energiförbrukningen i verksamheten inkluderad vid beräkning av den producerade gasens klimatpåverkan enligt de svenska hållbarhetskriterierna för hållbara bränslen. Hållbarhetskriterierna reglerar hur stor klimatpåverkan gasen får ha för att kunna klassificeras som hållbar och det finns krav på årlig rapportering etc. Baserat på kundernas efterfrågan kan även värdet på den producerade gasen vara beroende av hur låg klimatpåverkan den har enligt dessa beräkningar. Det är därför naturligt för bolaget att löpande arbeta med energieffektivisering.

I miljörapporten redovisas årligen hur bolagets arbete med energieffektivisering fortskrider och tillsynsmyndigheten får genom denna redovisning insikt i hur arbetet fortlöper.

Bolaget föreslår därför, i enlighet med nämndens önskemål, följande tillägg till villkoret: "Bolaget ska i den årliga miljörapporten redovisa hur arbetet med att effektivisera energianvändningen fortskrider".

Villkor 19

Bolaget godtar nämndens önskemål att kontrollprogrammet ska skickas till tillsynsmyndigheten senast 3 månader efter att tillståndet har tagits i anspråk. Bolaget vill dock att formuleringen "förslag till kontrollprogram" ersätts med "ett uppdaterat kontrollprogram". Ett förslag till kontrollprogram antyder att det, istället för ett egenkontrollprogram som löpande uppdateras och anpassas efter behov i verksamheten, rör sig om ett kontrollprogram som tillsynsmyndigheten ska fastställa.

Bolaget föreslår alltså att villkoret får följande lydelse: "Ett aktuellt kontrollprogram för verksamheten ska finnas och följas.

Kontrollprogrammet ska möjliggöra en bedömning av om villkoren följs. I kontrollprogrammet ska anges mätmetoder, mätfrekvens och utvärderingsmetoder. Ett uppdaterat kontrollprogram ska skickas in till tillsynsmyndigheten senast 3 månader efter att tillståndet har tagits i anspråk."

Övriga synpunkter

Som nämnden beskriver genomförde bolaget en förstagångsbesiktning 2014. Att periodisk besiktning därefter borde genomföras med 3 års intervall fanns noterat i bolagets dåvarande version av egenkontrollprogrammet samt tillhörande rutin. Detta byggde på en generell ambition inom bolaget avseende samtliga biogasanläggningar. Därefter har bolaget utvärderat behovet av periodiska besiktningar av detta slag och bedömt att det inte längre var motiverat. Åtagandet om periodisk besiktning har därmed tagits bort från bolagets egenkontrollprogram vid en senare uppdatering.

Det kan t.ex. noteras att det i den närmaste föregående versionen av egenkontrollprogrammet (från 2018-10-30), som även delgetts tillsynsmyndigheten, inte fanns några uppgifter om periodisk besiktning.

När nämndens nya ansvariga handläggare, i samband med tillsyn den 25 oktober 2021, framförde önskemål om periodisk besiktning inkluderade bolaget detta i en uppdatering av egenkontrollprogrammet. Av nu gällande version framgår att en första besiktning ska ske inom ett år från att anläggningens nya tillstånd har tagits i anspråk och därefter med 3 års intervall.

Det framförs regelbundet av tillsynsmyndigheter att periodiska besiktningar utgör en del av verksamhetsutövarens egenkontroll, vilket bolaget håller med om. Det är följaktligen också både lämpligt och rimligt att behovet löpande bedöms utifrån syftet med denna typ av besiktningar samt behovet inom den aktuella verksamheten.

Det är därmed olämpligt med en detaljreglering i ett tillståndsvillkor eftersom en senare anpassning utifrån nya förutsättningar och behov då kräver en villkorsändring. Bolaget anser istället att behovet av periodiska besiktningar samt omfattning, intervall etc. även fortsättningsvis ska regleras i bolagets egenkontrollprogram.

Bolaget kommer att underrätta tillsynsmyndigheten när det nya tillståndet tas i anspråk.

Miljöprövningsdelegationens bedömning

Miljökonsekvensbeskrivning

I ärendet har en så kallad liten miljökonsekvensbeskrivning enligt 6 kap. 47 § miljöbalken redovisats. En sådan miljökonsekvensbeskrivning behöver inte godkännas, men miljöprövningsdelegationen ska ändå ta ställning till om utredningen i ärendet är tillräcklig för en prövning av tillståndsansökan. Miljöprövningsdelegationen bedömer att utredningen i miljökonsekvensbeskrivningen är tillräcklig för att ansökan ska kunna prövas.

Statusrapport

Verksamheten är enligt 1 kap. 2 § industriutsläppsförordningen (2013:250) en industriutsläppsverksamhet. Enligt 22 kap. 1 § 7 miljöbalken ska tillståndsansökan därmed innehålla en statusrapport. I 1 kap. 23 § industriutsläppsförordningen anges vad en statusrapport ska redovisa. Miljöprövningsdelegationen bedömer att ingiven statusrapport uppfyller kraven i sistnämnda bestämmelse.

Tillåtlighet

För att tillstånd till en miljöfarlig verksamhet ska kunna ges krävs att det med rimliga skyddsåtgärder och försiktighetsmått är möjligt att förhindra att verksamheten kommer i konflikt miljöbalkens mål, allmänna hänsynsregler eller någon annan tillåtlighetsbestämmelse i balken.

Bästa möjliga teknik

I 2 kap. 3 § miljöbalken anges att bästa möjliga teknik ska användas vid yrkesmässig verksamhet. Enligt 2 kap. 7 § miljöbalken gäller kravet i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla det. Den ansökta

verksamheten är enligt 1 kap. 2 § industriutsläppsförordningen (2013:250) en industriutsläppsverksamhet. Verksamheten berörs av Best Available Techniques (BAT) Reference Document for Waste Treatment i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU.

Bolagets utredning visar att verksamheten med rimliga försiktighetsmått klarar att leva upp ovan angivna BAT-slutsatser. Under förutsättning av föreskrivna villkor följs bedömer miljöprövningsdelegationen att den ansökta verksamheten är förenlig med kravet på bästa möjliga teknik i 2 kap. 3 § miljöbalken.

Val av plats och planförhållanden

I 2 kap. 6 § första stycket miljöbalken anges att det för en verksamhet ska väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. I bestämmelsens tredje stycke anges vidare att ett tillstånd inte får ges i strid med en detaljplan eller områdesbestämmelser enligt plan- och bygglagen (2010:900).

Fastigheterna Eriksberg 82:1 och 22:4 omfattas inte av detaljplan eller områdesbestämmelser.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att den ansökta platsen är lämplig i förhållande till allmänna intressen då inga skyddade områden, djur- eller växtarter kan antas påverkas (på ett oacceptabelt sätt) av verksamheten.

Avståndet till närmaste bostad är ca 350 m. Miljöprövningsdelegationen bedömer att de störningar för omgivningen i form av lukt och buller som verksamheten kan förväntas medföra är möjliga att begränsa till godtagbara nivåer med rimliga skyddsåtgärder.

Med hänsyn till det anförda bedömer miljöprövningsdelegationen att den ansökta platsen är förenlig med lokaliseringsbestämmelsen i 2 kap. 6 § miljöbalken.

Miljökvalitetsnormer

Miljöprövningsdelegationen bedömer att verksamheten inte kommer att medföra att någon miljökvalitetsnorm enligt luftkvalitetsförordningen (2010:477), förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön eller annan miljökvalitetsnorm kommer att överskridas.

Miljömål

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att verksamheten ligger i linje med miljökvalitetsmålet God bebyggd miljö som innebär att den totala mängden genererat avfall inte ska öka och att den resurs som avfallet

utgör ska tas till vara i så hög grad som möjligt samtidigt som påverkan på och risker för hälsa och miljö minimeras.

Sammanfattande tillåtlighetsbedömning

Miljöprövningsdelegationen bedömer sammanfattningsvis att det med rimliga skyddsåtgärder och försiktighetsmått går att förhindra att ansökt verksamhet kommer i konflikt med någon tillåtlighetsbestämmelse i miljöbalken. Något hinder mot att ge tillstånd till verksamheten föreligger därmed inte.

Villkor

Allmänt

Nedan ges en motivering till ett av de villkor som miljöprövningsdelegationen har bedömt vara nödvändiga för att den ansökta verksamheten ska kunna betraktas som tillåtlig.

Villkoren utgår från de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken som anger att en verksamhetsutövare ska utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Vidare ska en verksamhetsutövare, i samma syfte, använda bästa möjliga teknik

Villkor 10, plan för energihushållning

I ansökningshandlingarna framgår att det inte finns någon specifik energihushållningsplan för anläggningen. Bolagets arbete med energieffektivisering hanteras genom bolagets koncernövergripande ledningssystem som är gemensamt för samtliga biogasanläggningar i Sverige och Finland. Miljöprövningsdelegationen bedömer det vara rimligt att en anläggningsspecifik plan för energihushållning upprättas. Planen ska uppdateras årligen och lämnas in till tillsynsmyndigheten.

Delegationer

Miljöprövningsdelegationen får med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken överlåta åt tillsynsmyndigheten att fastställa villkor av mindre betydelse.

- Miljöprövningsdelegationen anser att tillsynsmyndigheten bör ges möjlighet att godkänna ytterligare avfallstyper/substrat (villkor 3), utökade körtider för tung transport (villkor 6) och avsiktliga bräddningar (villkor 12). Möjlighet bör även ges till fastställande av villkor rörande begränsning av olägenheter till följd av luftutsläpp

(villkor 10) samt energibesparande åtgärder utifrån planen för energihushållning (villkor 17).

Verkställighetsförordnande

Enligt 19 kap. 5 § och 22 kap. 28 § miljöbalken får miljöprövningsdelegationen, när det finns skäl till det, förordna att tillståndet till en verksamhet får tas i anspråk även om tillståndet inte har vunnit laga kraft.

Ett verkställighetsförordnande är ur processuell synvinkel ett undantag från huvudregeln att ett lagakraftvunnet avgörande ska avvaktas innan ett tillstånd får tas i anspråk. Det ankommer på verksamhetsutövaren att påvisa konkreta skäl för ett verkställighetsförordnande och ange vilka beaktansvärda nackdelar som är förknippade med att tillståndet inte kan tas i anspråk omedelbart och vad som kan bli följden av att verksamheten förskjuts framåt i tiden. Verksamhetsutövarens intresse måste med viss marginal väga tyngre än de intressen som talar för att ett lagakraftvunnet avgörande bör föreligga innan verkställighet får ske. Särskild hänsyn ska tas till de skador på miljön som kan uppstå om tillståndet tas i anspråk omedelbart och de möjligheter som finns att läka sådana skador om tillståndsbeslutet upphävs eller ändras. (Se NJA 2012 s. 623).

Ansökan avser utökning av en befintlig verksamhet. Utökningen kan inte antas medföra några större olägenheter för närboende och den kan inte heller antas ge någon omfattande påverkan på miljön som är svår att återställa om tillståndet skulle komma att upphävas efter ett överklagande. Miljöprövningsdelegationen anser att de skäl som framförts till stöd för omedelbar verkställighet med tillräcklig marginal väger tyngre än de intressen som talar för att ett lagakraftvunnet avgörande bör föreligga innan verkställighet får ske. Yrkandet om verkställighetsförordnande kan därmed bifallas.

Information

Detta tillstånd befriar inte bolaget från skyldigheten att iaktta vad som gäller enligt andra bestämmelser för den verksamhet som tillståndet avser.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen, se bilaga.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av miljöprövningsdelegationens ordförande Mikaela Öster och miljösakkunnig Lars Andersson med miljöskyddshandläggare Greger Drougge som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Kopia till

Länsstyrelsen i Södermanlands län, sodermanland@lansstyrelsen.se
Bygg- och miljönämnden i Katrineholms kommun,
byggmiljo@katrineholm.se

Bilagor

1. Hur man överklagar till Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen.
2. Lista över substratmix
3. Kungörelsedelgivning

Du kan överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen.

Hur överklagar jag beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Uppsala län antingen via e-post; uppsala@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Uppsala län, 751 86 Uppsala.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen senast den 12 december 2022. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det mark- och miljödomstolen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post, uppsala@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 30 00. Ange diarienummer 8335-2021.